

Vizsgálat a csörögi gyermekek oktatásának tárgyában

A vizsgálat előzményei

A csörögi roma gyermekek oktatásának tárgyában két korábbi ombudsmani vizsgálat is folyt. A 2006/2007. tanévben a csörögi roma gyermekek egy részét elkülönítetten oktatták, hivatali elődöm megállapította, hogy a gyerekek elhelyezése lakóhely szerinti közvetlen és egyben etnikai alapú közvetett diszkriminációt valósított meg. A 2007/2008. tanév kezdetén közel 30 csörögi roma diák alapfokú oktatáshoz való joga került veszélybe, mert Csörög – intézmény híján – nem tudta ellátni kötelező alapfeladatát. A Csörög és Sződ között fennálló oktatási társulás sem jelentett megoldást a beiskolázandó gyermekek tekintetében, mivel Sződ csak intézményének fizikai befogadóképessége erejéig vállalt együttműködést.

A konkrét ügyben a tanulók elhelyezése a 2007/2008. tanév megkezdésére az Oktatási és Kulturális Minisztérium, az Oktatási Hivatal, az illetékes Közigazgatási Hivatal és civil szervezetek közreműködésével megoldódott. Az Oktatási Hivatal tájékoztatása szerint a tanulók nevelését és oktatását szödi, szödligeti és váci általános iskolák látják el, és a csörögi gyermekek a 2007/2008. tanévben integrált nevelésben, oktatásban részesülnek.

Az ügyben szembesülnünk kellett azzal a sajnálatos ténnyel is, hogy az önkormányzatok egy része nem szívesen társul azokkal a településekkel, ahol sok cigány gyermek tanul, vagy intézmény híján tanulna. Emiatt veszélybe kerül ezeknek a gyerekeknek az alapfokú oktatáshoz fűződő joga. A hatályos szabályozás nem nyújt erre az esetre megoldást: a szabad társulás az önkormányzatiság egyik alapjoga, jelenleg senki sem kényszerítheti az önkormányzatokat társulásba. Ugyanakkor a kötelezően ellátandó önkormányzati feladatok egyes esetekben csak társulás keretében oldhatóak meg. A szabályozás hiányosságából fakadó alkotmányos visszásság orvoslása érdekében jogalkotási javaslattal fordultam az Igazságügyi és Rendészeti (IRM), valamint az Önkormányzati és Területfejlesztési Miniszterhez (ÖTM). Azt kértem, hogy dolgozzák ki és terjesszék az Országgyűlés elé a társulások eseti kijelölésének feltételét meghatározó törvény módosítását. Az ÖTM a javaslatommal összhangban lévő megoldást dolgozott ki és azt beépítette a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) átfogó módosítására irányuló előterjesztésbe. Az Ötv. módosítása azonban a szükséges egyeztetések miatt nem ad azonnali megoldást a problémára, csak hosszú távon orvosolja majd a visszásságot.

A konkrét esetben két alkotmányos alapjog áll egymással szemben: az önkormányzati autonómia és a közművelődéshez való jog (ingyenes és kötelező általános iskola). Az alapjogok között azonban nincs hierarchia, az önkormányzati alapjogok sérthetlenségére hivatkozással nem sérülhet tanköteles gyermekek alapfokú oktatáshoz való joga. Ezért az állam alapjogi intézményvédelmi kötelezettsége átmeneti (kisegítő, szubszidiárius) intézkedések kidolgozását is szükségessé teszi.

A vizsgálat megindítása

A jelenlegi vizsgálat tárgya annak ellenőrzése volt, hogy a 2007/2008. tanévben különböző iskolákban elhelyezett közel 30 gyermek milyen körülmények között tanul, integrált oktatásban részesülnek-e, illetve nem jelent-e aránytalan terhet az oktatási intézmények megközelítése. Ezen túlmenően vizsgáltuk azt is, hogy a Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társuláson belül biztosított-e a csörögi gyermekek alapfokú oktatáshoz való egyenlő hozzáférése.^[1] Ennek tisztázása érdekében az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (Obtv.) 16.§ (2) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam.

A vizsgálat módszerei

Az érintett iskolákban helyszíni vizsgálatokat tartottunk, beszéltünk az intézmények vezetőivel, pedagógusaival, megnéztük az épületeket, tantermeket, a diákok elhelyezését, és tanórákat látogattunk. Tárgyaltunk Sződ és Csörög polgármesterével. Tanulmányoztuk továbbá a szükséges dokumentumokat, így többek között Csörög önkormányzat Esélyegyenlőségi Tervét, a Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Közoktatási Intézkedési Tervét, a témában Sződ-Csörög-Vác polgármesterei között folyt levelezést, és a kérdéssel kapcsolatban keletkezett jegyzőkönyveket.

Megállapítások

1. A közel 30 csörögi tanuló iskolai elhelyezése a 2007-2008. tanévben

Helyszíni vizsgálat keretében felkerestük azokat az iskolákat, amelyek 2007/2008. tanév kezdetén felvették az érintett diákokat. Beszéltünk az intézmények vezetőivel és tanítási órákat látogattunk. A gyerekek közül 9 fő 7. osztályos és 4 fő 1. osztályos a szödi Hunyadi János Általános Iskolában, 2 fő 7. osztályos a Szödligeti Általános Iskolában, 3 fő 1. osztályos a váci Karolina Katolikus Általános Iskolában, 6 fő 4. osztályos a váci Földváry Károly Általános Iskolában, és 3 fő 4. osztályos a váci Petőfi Sándor Általános Iskolában tanul.

Összességében elmondható, hogy a diákok valamennyi oktatási intézményben integráltan tanulnak.

Szödon az iskola évfolyamonként egy osztállyal működik, mivel az épületben csupán 7 tanterem található. A tantestület egésze az innovatív pedagógiai módszerek alkalmazásával kapcsolatos továbbképzésen vett részt. Az intézményvezető tájékoztatása szerint a pedagógusok a tanórákat fele-fele arányban tartják frontális, illetve innovatív pedagógiai módszerrel. Az iskola két fejlesztőpedagógust alkalmaz, egyet az alsó és egyet a felső tagozaton. A 7. osztályos diákok visszakerültek volt osztálytársaik közé, beilleszkedési probléma az igazgató elmondása szerint nem volt. Az általunk megnézett tanórákon a kooperatív tanítási módszer példaértékű alkalmazását láttuk. A nyelvórákon az osztályból 2 csoport alakul: a haladók és az átlag tempóban tanulók köréből, az igazgató állítása szerint azonban a csoportbontásnál figyelnek arra is, hogy az ne essen egybe a csörögi-szödi megoszlással. A diákok iskolabussszal járnak át Csörögről, az utazás megoldott. A 181 össztanulói létszámból körülbelül 50 fő csörögi.

Sződligeten két hetedikes csörögi tanulót a két párhuzamos osztályban helyezték el. Az iskolában egy fejlesztőpedagógus dolgozik, ami nem elég – a 300 fős összlétszám 1/3-a fejlesztésre szorulna – állítja az igazgató. Az óralátogatáson azt tapasztaltuk, hogy az egyik csörögi fiú egyedül ül a hátsó padban, látható, hogy nem sikerült beilleszkednie a közösségbe, és a matematika órát is nehezen követi. A másik csörögi diák jobban beilleszkedett. Az intézményvezető elmondása szerint hetedik osztályban már nagyon nehéz új közösségbe integrálni a gyerekeket. Az iskola nem kíván a jövőben csörögi gyerekeket fogadni, a sződligeti gyerekek megtartása és részben „visszacsbátása” a cél.

A váci Petőfi iskolába 3 fő negyedikes csörögi diák került 2007 őszén, a 3 párhuzamos negyedik osztályba helyezték el őket. Rajtuk kívül még van 1-2 csörögi tanulójuk. Az iskolának 500 diákja van, egy fejlesztőpedagógus segít a munkában. Az igazgató elmondása szerint az újonnan jött 3 csörögi diák beilleszkedett az iskola közösségébe. Ezt az állítást az óralátogatások tapasztalatai alapján meg tudjuk erősíteni. Csak matematikából és idegen nyelvből van névcsoportos bontás a felső tagozaton. Félévente, különbözeti vizsgával mód van a csoportok közötti mozgásra is. Az iskola a váci pályaudvartól gyalog 25 percre helyezkedik el.

A váci egyházi fenntartású Karolina Katolikus Általános Iskola is felvett három csörögi elsős diákot. Ketten az angol/informatika emelt szintű osztályba, egy tanuló pedig a művészeti osztályba került. Az óralátogatások tapasztalatai alapján a gyerekek beilleszkedtek az osztályközösségekbe. Az intézményvezető elmondta, hogy továbbra is készen állnak a csörögi gyermekek felvételére, természetesen elsősorban azokat várják, akik a keresztény értékeket magukénak vallják. Az iskola a vasútállomástól 15 percre található.

A váci Földváry Károly Általános Iskola 6 fő 4. osztályos csörögi diákot fogadott. Az óralátogatások tanúsága szerint a gyerekek integrációja – a váci, sződi, sződligeti iskolák közül – ebben az iskolában valósult meg legjobban. A gyerekek felszabadultak, az osztályközösségek aktív tagjai. Az iskola vezetése azonban aggasztónak tartja, hogy a váci iskolák közül éppen ők kapták a legtöbb csörögi gyereket. Az iskola körzetébe két olyan váci lakóközter is tartozik, ahol eleve magas a hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya. Az intézmény lassan szegregálódik, a jobb módúak elviszik a gyerekeiket, a „problémás gyerekeket” pedig a többi váci iskolából is ideküldik. Az iskola 10 percre van a vasútállomástól.

2. A környező településekre történő utazás

A diákok utazása Sződre iskolabusszal, Sződligetre iskolabusszal és menetrend szerinti buszra történő átszállással megoldott. Sződligetre két hetedik osztályos tanuló jár, álláspontunk szerint az ő esetükben az utazás – életkorukra is figyelemmel – nem jelent aránytalan terhet.

Más a helyzet Vác esetében. Vác Város Önkormányzata nem hajlandó közoktatási megállapodást kötni Csöröggel, csak egyedi megállapodások keretében fogad csörögi gyermekeket iskoláiban. E döntésének következtében Csörög elesik a társulásoknak járó központi támogatásoktól, önállóan kell kigazdálkodnia a Vácra járó gyermekek után Vácnak fizetendő hozzájárulást^[2], illetve Csörög-Vác között működtetendő iskolabusz

fenntartására[3] sem kap támogatást. Ez utóbbi tényező közvetlenül érinti a Vácra utazó gyerekeket is. Vácra vonattal utaznak a csörögi tanulók, majd gyalog jutnak el az oktatási intézményekbe. Az iskolabusz nélküli utazás több szempontból is problémákat vet fel. A váci pedagógusok elmondták, hogy a gyerekek sokszor szülői kíséret nélkül érkeznek, mert a szülők nem minden alkalommal tudják kifizetni a váci vonatjegyet. A Földváry Károly Általános Iskola ugyan csupán 10 percre van a vasútmegállótól, de egy 200 méteres szakaszon nincs járda, és a gyerekek csak a főúton haladva juthatnak az iskolába. A Petőfi Sándor Általános Iskola pedig 20-25 perc gyalogútra van a vasútmegállótól. A hétköznapi menetrend szerint a vonatok Csöröggről Vácra és Vácról Csöröggre is óránként közlekednek, ami nem föltétlenül esik egybe az iskolaidő befejeztével és emiatt hosszabb várakozást is jelenthet az állomáson. 2007 őszén mind a Földváry, mind pedig a Petőfi általános iskolába negyedik osztályos csörögi gyermekeket helyeztek el.

Azoknak a gyerekeknek az utazása, akik iskolabusszal Szödre járnak iskolába mind biztonsági, mind anyagi szempontból megoldott. Az önkormányzat működteti a buszt, ez a gyermekeknek, illetve szüleiknek nem jelent anyagi terhet. Azok a gyermekek azonban, akik tömegközlekedéssel, vagy egyéni módon jutnak el a váci oktatási intézményekhez, jelentős anyagi terhet kénytelenek vállalni, nekik, illetve szüleiknek kell ugyanis állniuk az utazás költségeit.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (Kotv.) az alapelvek között leszögezi:

4. § (7) „A közoktatás szervezésében, irányításában, működtetésében, feladatainak végrehajtásában közreműködők döntéseik, intézkedéseik meghozatalakor a gyermek mindenek felett álló érdekét veszik figyelembe. A közoktatásban a gyermek mindenek felett álló érdeke különösen, hogy

a) az e törvényben meghatározott szolgáltatásokat megfelelő színvonalon biztosítsák részére oly módon, hogy annak igénybevétele ne jelentsen számára aránytalan terhet, ...”

A Kotv. értelmező rendelkezései között így határozza meg az aránytalan terhel fogalmát:

121. § (1) 3. „aránytalan terhel: ha a gyermek, tanuló az óvodai nevelést, iskolai nevelést és oktatást lényegesen nehezebb körülmények között vagy jelentős költségnövekedés mellett tudja igénybe venni, figyelembe véve a gyermek, tanuló életkorát, sajátos nevelési igényét (pl. a változás miatt a nevelési-oktatási intézmény eléréséhez szükséges időtartam jelentősen megnövekszik; a nevelési-oktatási intézményt csak tömegközlekedési eszközzel, többszöri átszállással lehet megközelíteni)”

A váci Földváry és Petőfi általános iskolába elhelyezett csörögi diákok iskolába jutásának körülményei felvetik a gyermekek mindenek felett álló érdeke alapelvének, azon belül az aránytalan terhel tilalmának sérelmét. A gyermekek életkorára is tekintettel, különösen az esetenkénti felnőtt kíséret nélküli vasúti utazás, valamint – a Petőfi Általános Iskola tekintetében – az ezek után gyalog megteendő út időtartama, illetve a – Földváry Általános Iskola vonatkozásában – a kocsijúton, járda nélküli útszakaszon történő gyaloglás aránytalan terhel jelent a csörögi negyedik osztályos gyermekek részére.

3. A csörögi diákok alapfokú oktatáshoz való hozzájutása, az esélyegyenlőség kérdése egyéni és települési szinten

A közigazgatási rendszer korszerűsítésével kapcsolatos feladatokról szóló 2198/2003. (IX. 1.) Korm. határozat a kistérségek létrehozásának céljaiként

- *a minden állampolgár számára elérhető minőségi szolgáltatásokat,*
- *az indokolatlan társadalmi és területi egyenlőtlenségek mérséklődését,*
- a szolgáltatások gazdaságossági szempontok érvényesítésével történő javítását

jelölte meg.

A Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás kistérség közoktatási intézkedési terve több helyen is deklaratíve megfogalmazza ezeket a feladatokat.

84. oldal: *„A közoktatás terén minden tanuló számára biztosítani szükséges az egyenlő hozzáférést a minőségi oktatáshoz...”*

87. oldal: *„kistérségi feladatok: infrastrukturális fejlesztési igények összehangolása, intézményi-társulási együttműködések kialakítása...”*

Valójában azonban – a vizsgált Csörög-Sződ-Vác vonatkozásban – nem érvényesül a hátrányos helyzetű gyerekek kiegyenlített elhelyezése sem térségi, sem városi szinten, és erre konkrét intézkedési programot sem tartalmaz a kistérségi intézkedési terv.

Csörögön a 2007/2008-as tanévben 204 fő általános iskolás korú gyermek él, akik 12 település 25 oktatási intézményébe járnak. A 204 fő 40%-a a roma kisebbséghez tartozik, 106 fő hátrányos helyzetű és 16 fő halmozottan hátrányos helyzetű.[4] A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma a csörögi polgármester szerint a valóságban jóval nagyobb, a szülők azonban nem szívesen nyilatkoznak iskolai végzettségükről.[5] A 204 főből 123-an tömegközlekedéssel jutnak iskolába, 50-en iskolabusszal Szödre, és 31-en egyéni megoldással, azaz a szülők személygépkocsival viszik iskolába. Az iskolabusszal Szödre járók 74 %-a hátrányos helyzetű, a tömegközlekedéssel utazók 56%-a, míg a személygépkocsival szállítottak semelyike sem tartozik ebbe a kategóriába. Azaz a jobb társadalmi helyzetűek szabad iskolaválasztása maradéktalanul érvényesül; míg a hátrányos helyzetűek amennyiben az utazás anyagi terheit állni tudják: a tömegközlekedéssel elérhető és egyéni megállapodás alapján gyermeküket fogadó iskolákat „választhatják”. Ha azonban a család az utazás költségeit nem tudja fedezni, marad az iskolabusszal megközelíthető, de gyermekeket csak korlátozott létszámban fogadó szödi iskola.

Sződ ugyan kötött közoktatási megállapodást Csöröggel, de csupán befogadóképessége erejéig. A szödi polgármester tájékoztatása szerint a szödi beiskolázandó gyermekek létszáma folyamatosan nő, ezért nem látja biztosítottak a csörögi gyermekek szödi beiskolázását az elkövetkezendő években. Ismereteink szerint a szödi Hunyadi János Általános Iskolába öt fő csörögi gyermek tudott beiratkozni a 2008/2009-es tanévre.

Sződ a konkrét helyhiánytól eltekintve sem jelentheti az ideális megoldást a csörögi gyermekek elhelyezése szempontjából. A településen eleve magas – 27 %-os – a hátrányos helyzetű gyermekek aránya[6], és bár hivatalosan az iskolába nem jár halmozottan hátrányos helyzetű

diák, az intézményvezető elmondása szerint ez nem reális[7], az arányuk legalább 15 %-ra tehető. Csörögrol a jobb társadalmi helyzetű szülők más települések iskoláiba írták be gyermekeiket, így Szödre szinte kizárólag roma gyerekek járnak át iskolába. A szödi polgármesterrel folytatott beszélgetésünk is megerősítette, hogy Szöd tekintetében nem érvényesül térségi szinten esélyegyenlőség. Állítása szerint a szödi iskolában 28 % a roma tanulók aránya, rajtuk kívül is sok a hátrányos helyzetű diák, a szabad iskolaválasztás következtében pedig az a tendencia érvényesül, hogy a jobb társadalmi helyzetű szülők elviszik gyermekeiket a szödi iskolából.

Vác, mint a kistérség központja valós lehetőséget jelenthetne a csörögi gyerekek beiskolázása tekintetében, mind oktatási intézményeinek, férőhelyeinek száma; mind pedig Csörögtől való távolsága miatt. A váci képviselőtestület azonban nem hajlandó közoktatási társulást kötni Csöröggel, ezt 177/2007. (IX. 27.) sz Képviselőtestületi határozatában ismét megerősítette, azaz minden gyermek esetében csupán egyedi megállapodást köt a csörögi önkormányzattal.

Vizsgálatunk során fény derült arra is, hogy az öt váci önkormányzati iskola nem azonos mértékben működik közre a csörögi tanulók közoktatási ellátásában. A Radnóti és az Árpád általános iskolák nagyon messze vannak a vasútmegállótól (45, illetve 30 percre), tehát a feladatellátásban való kisebb szerepük érthető (a Radnótiba egy, míg az Árpád Fejedelem Általános Iskolába 6 csörögi diák jár)[8]. Ugyanez mondható el a Petőfi Sándor Általános Iskoláról, amely 25 perc gyaloglásra van a vasúti megállótól és 6 fő csörögi tanuló tekintetében lát el közoktatási feladatokat. Nem érthető ugyanakkor az önkormányzat beiskolázási körzet kialakítása, illetve a csörögi diákok fogadása a Földváry Károly és a Juhász Gyula iskolák vonatkozásában. Mindkét iskola 10 percre található a vasútállomástól. Ugyanakkor a Földváryba 58 csörögi diák jár, akik közül 36 fő (67%) hátrányos helyzetű; a Juhászba pedig 9 csörögi gyermek tanul, akik közül 3 fő (33%) hátrányos helyzetű. Ezen kívül a Földváry körzetébe tartozik két olyan telep is (az ún „Csatamező” és a „Csukatelep”) ahonnan kimondottan hátrányos helyzetű gyermekek kerülnek az iskolába. Ennek következtében jelenleg a Földváryban 14 % körül van a hátrányos helyzetű gyermekek aránya, míg a Juhászban ez az arány alig 3 %. Bár ez az arány nem lépi túl a törvényben megengedettet, mindenképp egy olyan tendenciára utal, ami hosszú távon felveti a Földváry iskola szociális szempontú szegregálódásának veszélyét. A továbbtanulási mutatók is sokatmondóak: a 2005/2006-os tanévben a Földváryból a 69 fő nyolcadik osztályt végzett diák közül 21 fő tanult tovább szakiskolában, 37 fő szakközépben, és csak 9-en gimnáziumban; míg a Juhász 88 végzőse közül 12 fő ment szakiskolába, 37 fő szakközépbe, és 38 fő gimnáziumba.[9] Ilyen körülmények között nem tartjuk az esélyegyenlőség elvét biztosító intézkedésnek a csörögi gyermekek többségének a Földváry Károly Általános Iskolába irányítását.

A csörögi óvodáskorú gyermekek nevelésére sincs helyi megoldás. A körülbelül 100 főnyi csörögi óvodáskorú az aránytalan teher elvének sérelmével más településekre jár óvodába. A gyermekek között sokan hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetűek. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek tekintetében a 3 éves kortól történő óvodáztatás lehetőségének biztosítása – ami törvényi előírás[10] – sem garantált.

Mindezekre a problémákra a kistérség közoktatási intézkedési terve nem ad valós megoldási lehetőséget. A probléma kezelését Csörögre hárítja, iskola és óvoda építését említve. Köztudott, hogy a gyermeklétszám csökkenése miatt iskolabezárások vannak napirenden, és a hatályos jogi szabályozás is a társulásokban fenntartott iskolák létrehozását ösztönzi. Sem Európai Unió, sem állami pénzek nincsenek új iskola építésére. A kistérség intézkedési tervében

megjelöli fejlesztési célként a csörögi óvoda, illetve általános iskola építését, de semmilyen vállalást nem tesz ennek támogatására.

Összefoglalásaként elmondhatjuk, hogy a hatályos szabályok mellett jelenleg továbbra is bizonytalan a nevelési és oktatási intézmény nélküli Csörög településen élő gyermekek beiskolázása, illetve óvodába járatása.

Bár a Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Közoktatási Intézkedési Terve deklaratíván az esélyegyenlőség megteremtésének fontosságáról ír, a kistérség esélyeket kiegyenlítő szerepe mégsem érvényesül Csörög-Sződ-Vác vonatkozásában sem a csörögi gyermekek egyéni szintjén, sem Csörög és Sződ települési szintjén. Sőt, jól láthatóan elkülönülnek a hátrányos helyzetű települések, iskolák és az ezekbe járó gyermekek; valamint a jobb társadalmi helyzetű gyermekeket oktató iskolák, és település (város)-részek.

Javaslatok, kezdeményezések

1. Az Obtv. 21. § (1) bekezdése alapján azzal a

kezdeményezéssel

fordulok a Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Tanácsához, hogy esélyegyenlőségi tervében ne csupán deklaratív célként szerepeljen a csörögi probléma megoldása, hanem konkrét térségi szintű intézkedések kerüljenek megfogalmazásra annak érdekében, hogy

- a csörögi gyermekek alapfokú oktatása és kötelező óvodai nevelése biztosított legyen (pl. azáltal, hogy Vác közoktatási megállapodást köt Csöröggel),
- Sződ és Csörög települések esélyegyenlősége a kistérségen belül ne sérüljön,
- a csörögi gyermekek közoktatási esélyegyenlősége a váci iskolák tekintetében ne sérüljön (a szegregáció kialakulásának megelőzése érdekében Vác vizsgálja felül iskoláinak beíratási körzeteit).

2. A csörögi gyermekek oktatáshoz és neveléshez fűződő alapjoga sérülésének megakadályozása és megszüntetése érdekében azzal a felhívással fordulok az Országgyűlés Oktatási és Tudományos Bizottságához, hogy

- külön bizottsági ülés keretében tekintse át a csörögi gyermekek oktatási helyzetét,

- segítse elő a jogalkotási javaslatom elfogadásához szükséges kétharmados konszenzus kialakítását.

Mivel az Ötv. módosításának egyeztetése hosszabb időt vesz igénybe, kérem, hogy az alábbi javaslatot is vitassák meg. Álláspontom szerint indokolt lenne a következő törvénymódosítás megfontolása is: amennyiben a kiskorú – intézmény híján – az aránytalan teher tilalmának megsértése nélkül, vagy egyáltalán nem tudja teljesíteni tankötelezettségét, a Kotv. egészüljön ki olyan rendelkezéssel, amely – a kistérségi társulásban érintett önkormányzatok megállapodása hiányában – lehetővé teszi a kistérség szankcionálását (például a központi kistérségi támogatások egy részének célzottan és kötötten a probléma megoldására fordításával). A kiegészítő törvényi rendelkezés másik eleme az lehetne, hogy az ilyen és ehhez hasonló helyzetekben az oktatási miniszter – rendelettel – állapítsa meg az érintett kistérségi társuláson belül működő közoktatási intézmények körzethatárait.

Budapest, 2008. április 26.

Dr. Kállai Ernő

[1] Csörögön összesen 204 fő iskoláskorú gyermek él, 60-70 %-uk egyéni megállapodás alapján Vácon tanul, körülbelül 50 fő Sződre jár iskolába. Vizsgálatunk elsődlegesen annak a közel 30 főnek az oktatási helyzetét tekintette át, akiknek az alapfokú oktatása a 2007/2008. tanév kezdetén nem volt biztosított. Kitérünk ugyanakkor a csörögi gyermekeknek a Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társuláson belüli általános oktatási helyzetére is.

[2] A Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény (Költségvetési tv.) 8. melléklet IV. A többcélú kistérségi társulások támogatása című fejezet 2.2.1. rész a) pontja: intézményi társulás által fenntartott intézmény 5-8. évfolyamos tanulói után 80 000 Ft/fő/év támogatás jár.

[3] A Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. törvény (Költségvetési tv.) 8. melléklet IV. A többcélú kistérségi társulások támogatása című fejezet 2.2.1. rész b) pontja: iskolabuszszal utaztatott gyermekek, tanulók alapján járó támogatás: 74 000 Ft/fő/év intézményi társulás által fenntartott intézményekbe bejáró gyermekek után vehető igénybe, amennyiben a fenntartó e gyermekek utaztatását iskolabusz működtetésével biztosítja.

[4] Csörög község települési közoktatási esélyegyenlőségi terve 22. oldal

[5] Kotv. 121. § (1) bekezdés 14. hátrányos helyzetű gyermek, tanuló: az, akit családi körülményei, szociális helyzete miatt a jegyző védelembe vett, illetve akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát a jegyző megállapította; e csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló, akinek a törvényes felügyeletét ellátó szülője - a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvényben szabályozott eljárásban tett önkéntes nyilatkozata szerint - óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetében a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen; halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, az a tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek;

[6] Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Közoktatási Intézkedési Terv 4. sz. Melléklet 22. oldal 209 gyermek közül 58 fő.

[7] A szülők nem kívántak nyilatkozni iskolai végzettségükről.

[8] Csörög község települési közoktatási esélyegyenlőségi terve 23. oldal

[9] Dunakanyar Többcélú Önkormányzati Kistérségi Társulás Közoktatási Intézkedési Terv 4.e. sz. melléklet

[10] Lásd a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 65. § (2) bekezdése